

Martin Eidesgaard var longu í Grønlandi í 1939

Martin Eidesgaard var ein áhuga-verdur maður. Vit báðir hittust á B8 í 1998, og við okkara felags áhuga fyri fiskivinnu funnu vit skjótt saman og blivu væl. Tað var stuttligt og hugnaligt at hitta Martin á máli. Hann visti nógv at siga frá og er sera lættur av lyndi. Martin var giftur við Ásu úr Sørvági.

Martin doyði í 2007, 86 ára gamal.

Martin kom at gerast fiski-maður stóran part av síni tíð, og serliga kom hann at rógva nógv út í Grønlandi.

Ása og Martin á hansara 85 ára degi

Var saman við Malmberg aftaná feigdartúrin

Tað var í 1939, at Martin fyrstu ferð fór til Grønlands at rógva út. Men við heimferðini á heysti sama ár kundi tað eisini gjørst seinastu ferð. Teir fóru heim við "Niels R Finsen", sum við 250 útróðrarmonnum og fleiri bátum á dekkinum við Kappan fingi slíkan sjógv, at tað var júst um reppið, at teir bóru boð í bý.

Undir krígunum slapst ikki aftur til Grønlands. Martin var tá eina tíð við "Leivur Øssurson", sum var trolari á Tvøroyri. Sum nevnt var Malmberg Simonsen við "Tór 2", tá ið hann var niðurskotin av týskari torpedo. Malmberg yvir-livdi sjálvur triði sum við einum undri, og komu teir inn í Íslandi.

Har fór Malmberg til fiskiskap við "Leivur Øssurson", og júst tá var Martin eisini við. Hann minnst, at teir royndu uppi á Halanum. Tað kom illveður á teir, og teir fóru inn undir land at ankra. Tá akkersketan fór gekk hon beint niður við koyggjuni, har Malmberg lá og svav. Buldrið var sera ógvusligt, og Malmberg stakk sjóleysur upp úr koyggjuni. Hann helt, at nú var aftur vandi á ferð!

Við Christian Venø í 1948

Tað vóru fleiri danir, sum royndi seg við fiskiskapi undir Grønlandi eftir kríggið. Kendastir vóru Claus Sørensen og Christian Venø, sum í 1948 sendu ein heilan flota av fiskiskipum til Grønlands. Serliga kend í Føroyum gjørdist Hertha við Martin í Grund sum skipari.

Sum ikki einaferð var her brúk fyri føroyingum at leggja teimum lag á, og ein av hesum var Martin, sum var við "Skarrekli" hjá Christian Venø. Føroyingarnir skuldu læra danir bæði at veiða

við línu og at flekja. Tað gekk ikki væl við fiskiskapinum, og Christian Venø fór eisini á húsagang.

Martin vildi hava teir at fara út á bankarnar, har føroyingar royndu, men teir høvdu fingið boð um at halda seg inni á firðunum, og úrslitið varð hareftir. Teir royndu eisini, sum teir fyrstu, við botngørnum á fjarðunum. Hetta gekk væl at byrja við, men gekk so verri aftur. Botngørn komu seinni at hava stóran týdning fyri fiskiskapin í Grønlandi.

Tá kom Martin at kenna Knud Mols Sørensen, sum var við einum øðrum skipi hjá Venø. Mols, sum hann vanliga varð nevndur, gjørdist fakfelagsmaður á altjóða støði sum formaður í sjómannadeildini hjá ITF. Hann var eisini ein framúr føroyavinur. Mols fekk sær konu av Tvøroyri, sum hann tó seinni fór frá. Men Martin gjørdist granni til dóttir Mols, Naju.

Toskurin sigur ikki sjálvur frá!

Í 1949 fór Martin aftur til Grønlands við "Vesturvík" úr Fámjin, sum royndi út frá syðru Ravns Stóroy. Tað var her, at Martin hevði róð út 10 ár frammanundan, og hann vildi nú síggja, hvussu skilið var á bátinum, sum teir høvdu sett frá sær í 1939. Teir funnu bátin aftur í sama standi, sum tá teir fóru frá honum. Og tá teir settu tendringina í startaði motorurin við fyrstu roynd!

Martin róði tískil út við "Eirik Reyða" hetta summarið. Teir búðu fimm mans í skúrinum, meðan "Vesturvík" lá fortøyað úti á. Tað gekk fínt í fyrstani, men so minkaði fiskurin, og "Vesturvík" fór til havs at royna við línu.

So kom ísur drívandi gjøgnum fjørðin. Hann gjørdist so nógvur,

Útróðarmenn í Grønland í 1939. F.v Martin Eidesgaard, Abraham Jacob Lindberg og Eli Mortensen

at teir máttu draga "Eirik Reyða". Men so spjaddist ísurin aftur. Martin fór so at tosa við hinar um at fara út at krússa millum ísfjöllini at vita um nakar fiskur var. Hinir knarraðu um, at tað mundi ikki loysa seg, men Martin segði við teir, at toskurin kom so ikki inn til teirra at siga frá, at hann var komin! Teir fóru so, og tá var so smekkfult av fiski at fáa. Teir kundu, um teir vildu, krækja teir stóru toskarnar og hála teir inn. Martin sendi so fjarrit til "Vesturvík" at siga frá. "Vesturvík" lat seg ikki siga. Teir komu inn aftur, og skipið varð fult eftir fáum vikum. Hervið var prógvað at tað var grundarlag fyri útróðri í Grønlandi.

Síðan róði Martin út í Grønlandi í nógv ár, og er hann tískil ein partur av søguni um grønlandsútróðurin, sum gjørdist ein stórus partur av okkara vinnusøgu. Hann luttók í sjónvarpssendingum

um hetta evnið fyri nøkrum árum síðani. Hann hevur luttikið í útvarpssendingum um sama evni, og hann er eisini ein kelda hjá Jógvan Arge í bókarøðini "Teir tóku land".

Komandi partur

Komandi mikudag eru 85 ár síðan General Gordon fór av Hvalba til Íslands. Teir spurdust ikki aftur. Tískil skal komandi Miðvika vera til minnis um teir 19 menninar, sum fórust tá. Vit hava tosa við avvarðandi og við mann, sum minnst hendan dagin, teir fóru avstað. Greitt verður eisini frá søgum um, at skipið varð niðursigt. Um nakar veit nakað at siga, sum hevur samband við General Gordon vilja vit fegin frætta